

اهداف روسیه از نزدیکی به ایران چیست؟

در منطقه خاورمیانه روسیه تنها به دنبال مشتری کالا و خدمات است در حالی که ایران به دنبال مشتری خدمات ویژه‌تری است.

به گزارش آران نیوز: یک پایگاه خبری روسی در تحلیلی نوشت: دلایل ژئوپلیتیکی و اقتصادی زیادی وجود دارد که ثابت می‌کند چرا روسیه به دنبال ائتلاف گسترده با ایران است و از همه این دلایل مهمتر تمایل روسیه به کنترل تاثیر آمریکا در جهان است. این گزارش ادامه داده است: حضور نیرویی هوایی روسیه در آسمان سوریه و نیروی زمینی ایران در این کشور سوال‌های زیادی را درباره روابط این دو کشور در ذهن‌ها ایجاد کرده است. جنگیدن در یک جبهه به طور معمول کاری است که هم‌پیمانان می‌کنند، اما تعداد زیادی از تحلیلگران از اعتراف به این موضوع سر باز می‌زنند. آنها اصرار دارد بگویند این رابطه تقویت‌شده، امری موقتی است که به واسطه همپوشانی مقطعی منافع رخ داده است و دیدگاه و استدلال آنها در دو دسته عمده قرار می‌گیرد؛ تاریخی و واقع‌گرا.

در بعد تاریخی، روسیه و ایران در قرن ۱۹ و ۲۰ مشاجره‌هایی با هم داشته‌اند که از نظر برخی تحلیلگران، این الگوی تاریخی محکوم به تکرار است. قرارداد ۱۸۲۸ ترکمانچای که بخش‌های زیادی از ارمنستان و آذربایجان به واسطه آن از ایران جدا شده و به روسیه پیوست، هنوز از خاطر تهران پاک نشده است و قاعدتا تاثیر مخربی در روابط عصر حاضر آنها با روسیه خواهد داشت. در یک استدلال قانع‌کننده‌تر در عصر معاصر می‌توان گفت هر زمان دو کشور ایران و روسیه روابط نزدیک‌تری با آمریکا داشتند، متعاقبا نسبت به منافع مشترکشان با هم بی‌میل‌تر شده‌اند. روابط سابق این دو کشور نیز قطعا منوط به جنس روابط نسبی آنها با آمریکا بوده است، اما در هر دو مورد این روابط به جایی نرسیده است. روسیه به واسطه الحاق کریمه و رابطه‌اش با اوکراین برای مدت زیادی روابطش را با غرب از بین برده است.

در همین زمان، دولت اوپاما به تازگی در مورد ایران سختگیرتر شده است؛ به ویژه از زمانی که به نرمی بیش از حد در مذاکره با ایران متهم شده است. هر دو کاندیدای ریاست جمهوری آمریکا اذعان داشته‌اند که در رابطه با توافق ایران سختگیرتر خواهند بود، چرا که نمی‌توانند روابط حسنه ایران و روسیه را تحمل کنند.

ایران و روسیه در تاثیرگذاری و نفوذ در آسیای مرکزی با هم رقابت می‌کنند؛ به ویژه در منطقه غنی خزر و به عنوان اولین دومین کشور دارای ذخایر گازی جهان، مطمئنا با برداشته شدن تحریم‌های ایران و تلاش ایران برای بازگشت به بازارهای جهانی رقابت تلخ‌تری خواهند داشت که این ادعا نیاز به بررسی بیشتر دارد.

هر دو کشور سودای هژمونی در منطقه آسیایی مرکزی دارند اما این مسئله واقعیت همکاری دو کشور در جاهای دیگر را از بین نمی‌برد.

منطقه انتخابی روسیه، اروپاست در حالی که منطقه انتخابی ایران خاورمیانه است و آنها هنوز با به چالش کشیدن ترجیح‌های منطقه‌ای خود فاصله دارند. در منطقه خاورمیانه روسیه تنها به دنبال مشتری کالا و خدمات است در حالی که ایران به دنبال مشتری خدمات ویژه‌تری است؛ علاوه بر این در مورد پتانسیل ایران برای شکست تجارت انرژی روسیه با اروپا اغراق شده است.

علاوه بر این، دو قدرت برای ضرورت‌های استراتژیک مهمتری با هم متحد شده‌اند و آن حفاظت از آسیای مرکزی و حوزه دریای خزر در برابر نفوذ آمریکاست. ممکن است دو کشور نیروهای دریایی‌شان را در منطقه خزر تقویت کرده باشند اما برگزاری تمرین‌های نظامی مشترک شبیه آنچه در ماه اکتبر اتفاق افتاد رفتاری است که کمتر کسی از دو قدرت رقیب انتظار دارد.

یک اشتباه بنیادی در این دست تحلیل‌ها به تقلیل یا بی‌اهمیت جلوه دادن تغییرات مهم در ایران و روسیه برمی‌گردد؛ تغییرات در ایران در دهه‌های تحریم و ایزوله بودن آغاز شد و در روسیه به تحولات پس از پایان جنگ سرد باز می‌گردد. گزار ایران مهم، اما گزار روسیه برای فهم روابط رو به رشد دو کشور نقش کلیدی دارد.

روسیه پل‌های پشت سرش را با غرب با مداخله در اوکراین خراب کرد و همین باعث شد سود کمی از چرخش به سمت چین عایدش شود. چین از ضعف روسیه برای حفظ قیمت ارزان گاز بهره برد. از این رو روسیه دنبال شریک استراتژیک دیگری بود که همین موضوع نیرو محرکه پشت پرده روسیه برای روابط با ایران بود.

روسیه با وجود درگیری اوکراین بود به‌طور خستگی‌ناپذیری برای حفظ توافق هسته‌ای ایران که هم اکنون از سوی رئیس جمهوری آمریکا به عنوان یک دستاورد مهم مورد ستایش قرار می‌گیرد، تلاش کرده است.

شرکت انرژی اتمی روسیه همچنین داوطلب شد تا مبادله ۸.۵ تن ذخیره اورانیوم کمتر غنی‌شده را با ۱۴۰ تن اورانیوم طبیعی مدیریت کند؛ ضمن اینکه روسیه و ایران نه تنها برای منافع ایران به لابی‌هایشان در میز مذاکرات ادامه می‌دهند، بلکه به طور جدی برای حل مشاجرات در روابط یا ایران تلاش می‌کنند؛ برای مثال مسئله مرزبندی دریای خزر از زمان فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی به بعد بین کشورهای حاشیه این دریا یعنی روسیه، ایران، آذربایجان، ترکمنستان و قزاقستان، همه کشورها را به ستوه آورده است. اما وزیر امور خارجه روسیه سرگئی لاورف انتظار دارد این معضل به زودی در نشست دو ماه آینده طی یک کار فشرده حل‌وفصل شود.

به گفته دیمیتری روگوزین معاون نخست وزیر روسیه یکی از مسائل دردناک تر روابط دو کشور، اجتناب روسیه از ارسال محموله اس-۳۰۰ خریداری شده توسط ایران در سال ۲۰۱۰ تحت فشار غرب بود. ایران متعاقبا دادخواستی علیه روسیه ترتیب داد ولی با دریافت اولین محموله از این سامانه موشکی زمین به هوای روسیه، به اصطلاح مسئله در سطح سیاسی حل و فصل شد. این مقاله در قسمت دیگر تحلیل خود ادامه داده است: روسیه به دنبال حفظ میزان تجارت موجود در رقابت سخت با اروپا و در عین حال گسترش تجارت در منطقه‌ای است که دیگر توسط تحریم‌ها محدود نشده که از این طریق قادر است از ۳۰ تا ۱۰۰ میلیارد دلار سرمایه آزاد شده ایران پس از توافق هسته‌ای سود ببرد.

این اهداف روسیه؛ یعنی سود بردن از لغو تحریم‌های ایران منوط به علاقه کمپانی‌های غربی در سرمایه‌گذاری در ایران است و به توانایی ایران در ایجاد اصلاحات لازم برای پذیرش غرب بستگی دارد.

رساتوم قول ساخت دو نیروگاه اتمی دیگر در بوشهر و بازطراحی نیروگاه‌های غنی‌سازی اورانیوم فردو را تحت توافق هسته‌ای ایران داده است. فروش اس-۳۰۰ سیستم موشکی زمین به هوای روسیه به ایران به تنهایی بطور خالص ارزش ۸۰۰ میلیون دلاری دارد و ایران امیدوار است ۸ میلیارد دلار در تجهیزات نظامی روسیه در حوزه هلیکوپترهای Mi8 و Mi17، سیستم‌های دفاعی اقیانوسی و جت‌های چندکاره و همچنین SU-۳۰SM سرمایه‌گذاری کند؛ این درحالی است که هیچ‌یک از این صنایع به اندازه انرژی برای روسیه اهمیت ندارد لذا چنین توافقی‌هایی به بهتر شدن شرایط کمک می‌کند.

در پایان روسیه امیدوار است که بازی را در آینده سیاسی ایران به نفع خودش به پایان ببرد؛ به این ترتیب ائتلاف قدرتمندی ضد غرب توسط روسیه در این سال‌ها تشکیل می‌شود و برخلاف بسیاری از کشورها نظیر چین و هند و قدرت‌های درحال رشد که از قدرت درحال رشد تک قطبی آمریکا ناراضی هستند، ایران حقیقتاً در مقابله با غرب و عدم علاقه به اقدام با زور و فشار خارجی بهتر در سیستم ضد غرب روسیه جای می‌گیرد.

پاسخ روسیه به اتحادیه اروپا، تلاش آنها برای عضویت ایران در سازمان همکاری‌های شانگهای و توافقی‌ها را اتحادیه اقتصادی اوراسیایی است، اما حتی در صورتی که این اهداف محقق نشود این به معنی شکل‌گیری یک جبهه متحد از اروپا تا آسیا با هدف کنترل نفوذ آمریکا در جهان است. این هدف روسیه برای سال‌های طولانی وجود داشت و در ایران به دنبال ایجاد یک هم‌پیمان قدرتمند است.

منبع: ایلنا